

Government Libraries Section

Una col·lecció de cartells de joventut: preservació d'un fons històric

Pilar París Pujol

Centre de Documentació Juvenil.

Servei de Documentació i Arxiu.

Secretaria de Joventut.

Departament d'Acció Social i Ciutadania.

Generalitat de Catalunya

Resum

Durant els anys 80 i 90 del segle XX, es va crear una col·lecció de cartells relacionada amb la temàtica juvenil. En aquells anys, el cartell era un dels instruments de comunicació del Govern de la Generalitat per difondre les seves actuacions i per aproximar la seva acció de govern i les seves activitats als joves.

La presentació se centra, bàsicament, a explicar el procés de tractament de la col·lecció de cartells i mostrar el CD-Rom realitzat per a la seva difusió. El CD-Rom conté una selecció de cartells i la fitxa descriptiva que té associada cada un d'ells.

Paraules clau

Cartells. Col·lecció i conservació. Joventut. Joves. Digitalització. Preservació digital

Context social i polític

Les polítiques de joventut van ser impulsades pel Govern de la Generalitat, des dels seus inicis, una vegada restablerta la Generalitat de Catalunya. Eren moments de recuperació de les institucions i de la democràcia, eren moments de donar suport institucional a un conjunt d'iniciatives promogudes des de la societat civil, durant els difícils anys de la dictadura, que van ser liderades i protagonitzada, sovint, pels joves.

En els últims 30 anys, el context social i polític ha demanat als diversos governs de la Generalitat donar resposta a les necessitats i situacions que tenien plantejades els joves de Catalunya. També ha estat important articular les propostes i demandes dels agents socials i polítics de l'àmbit juvenil, sorgides, sovint, de processos d'anàlisi i reflexió en què han participat activament els i les joves.

La majoria d'aquestes polítiques de joventut han estat concebudes des de criteris de transversalitat i integralitat, no només atenent determinades necessitats de la població jove i oferint determinats serveis, sinó treballant des d'una perspectiva global que interrelacioni els diversos àmbits de la vida dels joves com són formació, treball, habitatge, salut, participació democràtica, equilibri territorial i cohesió social.

L'impuls i la consolidació van ser les característiques dels inicis dels anys 80. Impulsar i consolidar les institucions, el teixit associatiu, la cultura -d'una banda, per conèixer els personatges més il·lustres de Catalunya, i per una altra, per potenciar la creativitat i la promoció de joves artistes-. La prevenció de la salut i de l'atur, la promoció de la participació i del compromís social van caracteritzar l'etapa inicial de la democràcia, que ja portava l'embrió

del treball de col·laboració entre els diversos departaments del Govern de la Generalitat. Aquesta feina interdepartamental, posteriorment, va anar prenent forma de manera més estructurada i sistemàtica, el que va portar a l'aprovació de dos plans interdepartamentals, 1993/94 i 1995/97.

L'any 2000, el Parlament de Catalunya aprova, per unanimitat de totes les forces polítiques, el Pla Nacional de la Joventut de Catalunya, instrument que estableix un marc metodològic i que situa les polítiques de joventut en una etapa de maduresa. Actualment, les polítiques d'emancipació i de participació contribueixen que els joves puguin realitzar el seu propi projecte de vida personal i social.

La col·lecció de cartells de joventut

El Centre de Documentació Juvenil (CDJ), especialitzat en temàtica juvenil, és un centre governamental adscrit al servei de Documentació i Arxiu de la Secretaria de Joventut i que forma part del Departament d'Acció Social i Ciutadania del Govern de la Generalitat de Catalunya.

El Centre de Documentació va ser creat l'any 1984, i la seva missió és obtenir, seleccionar, classificar i conservar la documentació relacionada amb la joventut per garantir la seva preservació i difusió posant-la a disposició dels agents socials, polítics i acadèmics, així com dels professionals de les polítiques de joventut.

Durant els anys 80 i 90 del segle XX, es va crear una col·lecció de cartells relacionats amb la temàtica juvenil. En aquells anys, el cartell era un dels instruments de comunicació del Govern de la Generalitat per difondre les seves actuacions i per aproximar la seva acció de govern i les seves activitats als joves.

El cartell és una imatge fixa obtinguda a partir d'un dibuix o fotografia, que s'acompanya de missatges i que es produeix de forma múltiple, amb un cost baix, a partir de procediments fotomecànics i tècniques d'impressió. El cartell es penjava a les botigues, universitats, centres juvenils, entitats... El seu format permet ser mirat i contemplat pels usuaris en la seva tasca diària.

El Centre de Documentació Juvenil, fruit d'aquesta feina de conservació i preservació, l'any 2006, va iniciar un procés de digitalització i de catalogació amb una doble finalitat:

- . Protegir els cartells
- . Difondre el fons de cartells

Així doncs, al llarg dels anys compresos entre 1980 i 1994, es va anar creant una col·lecció que recull 2.030 cartells de procedència molt diversa, dels quals es van digitalitzar 1.273. La Secretaria de Joventut, gràcies a un conveni de col·laboració,

firmat l'any 2002, amb l'Arxiu Nacional de Catalunya (ANC) i el Consell Nacional de la Joventut de Catalunya (CNJC) -plataforma que reuneix organitzacions i entitats juvenils de Catalunya- va dipositar a l'Arxiu Nacional de Catalunya la Col·lecció de Cartells de Joventut per al seu tractament i preservació.

El fons digitalitzat consta de cartells produïts per la Generalitat de Catalunya (303 cartells), per entitats juvenils (916 cartells) i, també, hi ha cartells d'àmbit internacional de temàtica juvenil (54 cartells). La digitalització dels cartells es va fer en dos formats, JPEG i el TIFF, de manera que faciliti la consulta ràpida d'una banda i, per l'altra, la reproducció de màxima qualitat per a usos diversos.

Per a la catalogació de la Col·lecció de Cartells de Joventut es van aplicar diversos elements de descripció recollits en una fitxa descriptiva per a cada un dels cartells. Els elements bàsics són: unitat de catalogació, autor, títol, descripció del contingut visual del cartell, descriptors temàtics, toponímics, onomàstics, entitat generadora, dipòsit legal, impremta, lloc d'edició i any d'edició.

Posteriorment es va dissenyar un projecte de difusió de la col·lecció i es va treballar en la realització d'un CD-Rom. Es va seleccionar una part de la Col·lecció. En total 301 cartells, que fan referència a campanyes institucionals dirigides als i les joves que va editar la Generalitat de Catalunya. També hi ha cartells que van servir per difondre iniciatives diverses i que van rebre el suport de la Secretaria de Joventut, en aquell moment, Direcció General de Joventut.

El CD-Rom porta incorporat dos elements audiovisuals: un spot televisiu emès per Televisió de Catalunya, el maig de 1985, amb motiu de la campanya d'activitats d'estiu "Viu l'estiu" i un altre anunci difós també per Televisió de Catalunya, amb motiu del llançament de la Campanya de Llançament del Carnet Jove, l'any 1986.

En el CD-Rom, els cartells estan ordenats per temàtiques, seguint el quadre de classificació propi del Centre de Documentació Juvenil que es va definir als inicis dels anys 2000, en el marc del Pla Nacional de la Joventut de Catalunya.

Al seu torn s'ha fet una ordenació cronològica dins de cada categoria. Les categories són: polítiques de joventut, participació democràtica, cohesió social, educació, cultura, salut, treball, medi ambient, lleure, informació i documentació.

Analitzant el contingut de cada categoria es pot observar la incidència sobre els aspectes culturals i educatius -en les seves diferents facetes-, quins han estat les actuacions interdepartamentals i quines les prioritats polítiques. L'anàlisi posa de relleu aspectes constants de la vida dels joves al llarg d'aquests anys: l'associacionisme, els drets humans, d'interculturalitat i la lluita contra el racisme, els valors, la prevenció de riscos, les addiccions, la promoció i el consum cultural, la creativitat, el lleure i l'ocupació laboral.

Per poder desenvolupar el projecte des de la digitalització, descripció i preparació del CD-Rom, es van incorporar persones en procés de formació en biblioteconomia, documentació i arxius com a preparació a la professionalització, a través d'una convocatòria de beques. Les persones becades treballaven amb un/a tutor/a que dirigia i orientava la seva tasca.

Vull ressaltar la professionalitat de la responsable de l'Àrea del Fons d'Imatges de l'Arxiu Nacional de Catalunya, la sra. Imma Navarro Molleví, i agrair la seva disponibilitat, perquè sense ella no hagués estat possible aquest projecte. Donar les gràcies també a la sra. Raquel Porto Díaz i al sr. Francesc Sánchez Mata, becaris, per la seva dedicació i interès, i a tots els membres de l'equip del Servei de Documentació i Arxiu per la seva feina diària. Tampoc no vull oblidar les persones -responsables i bibliotecàries- del Centre de Documentació Juvenil que des de l'any 1984, sense la seva aposta ferma per la preservació de la documentació juvenil, mai no s'hagués creat aquesta Col·lecció de Cartells de Joventut.

Bibliografia

Arxiu Nacional de Catalunya. *Col·lecció cartells de joventut. El fons cartells de Joventut de l'Arxiu Nacional de Catalunya* [CD-ROM]. Barcelona: Generalitat de Catalunya: Departament d'Acció Social i Ciutadania, Secretaria de Joventut, 2009. Cultura Arxius. Selecció de cartells de la Secretaria de Joventut. Modalitat d'accés: Windows XP i Windows Vista. ISBN 978-84-393-8090-0

Barcelona, 22 d' abril de 2010